

تاریخ: ۰۲/۱۲/۲۰۱۴

ناشر و نویسنده: پوهندوی آصف بهاند

لندی او د لنډیو د ثبتولو ستونزه

نهمه برخه

(په مخکتاب او تویتر کې د لنډیو څرک)

۲

خوانان یې گور ته روان کړي
میندې یې ناستې په سر خاوري بادوینه

په خوله دې لاس کېږده لالیه
فیسبوک کې گرځي شیطانان رسوا به شونه

په ټولنیزو شبکو کې مې د لنډیو د لټې په سلسله کې، په فیسبوک او تویتر کې په څیر سره ټولې شته لنډۍ ولوستې. بیا مې د پانې د جوړونکو، د لنډیو د ټولولو د څرنګوالي او د دې پانې د پرانستلو د نیتې، انګیزو او ... د مالومولو په موخه، د دوي ایمل پیدا او د ۲۰۱۴ کال د نومبر په دریمه نیټه د اروپا په وخت د ورځې په ۱۳ بجو او پنځه دیرش دقیقو، په لاندې متن یو ایمل ور ولیږه:

ګرانو دوستانو، درناوی مې ومنئ!

زما نوم آصف بهاند دی. زه پخوا په کابل پوهنتون کې استاد وم. اوس د اروپا په ډنمارک کې ژوند کوم، خو په ډیره مینه ادبي څیړنو کوم، شعر او ادب ته کار کوم. د همدې فرهنگي کارونو په سلسله کې له څه مودې را په دې خوا د لنډیو په باب څیړنه کوم او د نویو لنډیو د ثبت او را ټولولو کارمې پیل کړی دی او د مقالو په بڼه یې خپروم. اوه برخې یې خپرې شوي دي.

د خپلو څیړنو او لټونو په لړ کې له نیکه مرغه په فیسبوک او تویتر کې ستاسو په پانو باندې ورپېښ شوم. زښته ډیر ورته خوشاله شوم، خدای دې تاسو سره ښه وکړي چې دا کار مو پیل کړی دی او پر مخ یې بیا یی. زه غواړم له خپلو مقالو څخه په یوه برخه کې ستاسو پر فعالیتونو تم شم. که لطف وکړئ ما ته د دغو پوښتنو ځواب راکړئ، خوشاله به شم:

– له څه مودې پخوا مو دا کار پیل کړی دی او په ټاکلي ډول د چا له خوا پیل شوی دی؟

– آیا لنډۍ خپله راټولوي که یې نور خلک درته درلیږي؟

– دغه راز که د خپلو هڅو په باب نور هر څومره مالومات راکړئ، زما په لیکنه کې به ډیر موثره وي

بریا مو غواړم.

خو تر نن پورې چې د نومبر ۲۱مه نیټه ده، ما کوم ځواب نه دی تر لاسه کړی. بیا مې نو پانه کې په شته لنډیو باندې خپل کار پیل کړ.

په پیل کې باید وویل شي چې دوی دا توره کړې چې د بینوا صاحب د لنډیو (پښتو لنډۍ، د عبدالروف بینوا په زیار، ۱۳۳۷کال) پښتو مقدمه یې، چې د لنډیو په باب عمومي مالومات دی، په انګلیسي ژبه په بشپړ ډول ژباړلي ده او د لنډیو په پانه کې یې ایښي ده. (۳)

د ټولنیزو شبکو په دې پانو (فیسبوک - تویتر) کې څو ډوله لنډۍ تر سترگو کیدای شي:

– داسې لنډۍ شته چې کیدای شي د پانو کارکونکو په خپله ایښي وي.

– د نورو خلکو له خوا ورته رالیرل شوي لنډۍ.

– د مناسبونو په خاطر لنډۍ.

– ځانګړي پښتني نومونو له پاره لنډۍ. لکه لونګ او ...

د نورو خلکو له خوا په رالیرل شوو لنډیو کې د دغو ښاغلو او آغلو نومونه ډیر تر سترگو کیږي:

برهان الدین کریمي، شینوګی بلاګی، نبي خان تره خیل، گلستان شینواری، ی - دراني، نذیر احمد نذیر، سمسور کزری، انجنیر عبدالقادر مسعود، س احمدزی، حنیف مایار، ایرج شکیب، بلال سلطاني او ...

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

که د ځينو کسانو نومونه زما له قلم نه پاتې وي، همدا اوس بېننه غواړم. د دې يادول اړين دي چې له بده مرغه په دومره پښتنو کې، يوازې دغه څو دگوتو په شمار کسان دي چې له دې پانو سره مرسته کوي، په بندارونو کې يې گډون کوي او کله کله يوه نيمه لنډې ورليږي. زما په نظر دا دوه دليله لري: - بنيابي دا پانې تر اوسه چاته سمې مالومي نه وي، - له افغانستان نه د باندې په لري پرتو هيوادونو کې مېشت افغان ځوان قشر بنيابي له خپلې ژبې او کلتور سره سمه آشنايي ونه لري او په خپله مورنۍ ژبه باندې به ليک لوست نه شي کولای. دواړه ټولنيزې شبکې که په ځير سره له نظره تيرې شي، هماغه يو ډول لنډۍ او پر لنډيو باندې بحثونه لري. په لومړۍ برخه کې په خپله د چلوونکو له خوا ايښودل شوي لنډۍ چې دا مطلق د دوی د ذوق نماينده کوي. د خلکو له خوا ورليږل شوي لنډۍ چې دا يې څو بيلگې دي: زړه مې په توپو نه نريږي سنا په ورو خبرو درې وړې شينه (د سمسور کنړي له خوا)

ما ته دې داسې غم راگرې چې خوشحاليو پسې اوس کېدې گرځومه (د شينوگۍ بلاگۍ لخوا)

د زړه ويکت مې نه دريږي د جانان سترگو په فولتاس وپشتلي يم (د خليل ارغستاني له خوا)

خدايه د تيلو کوهيان وچ کړې عرب غريب کړي چې جانان کور ته راځينه (د اسد افغان له خوا)

د يار به هله يقين راشي چې ساه مې خيژي نوم يې نيم نيم يادومه (د اسد افغان له خوا) - د مناسبونو له پاره لنډۍ:

په دې پانو کې د ځانگړو مناسبونو په خاطر هم لنډۍ ايښودل شوي دي. دا څو مناسبونه د نمونې له پاره ولولئ: نن د اختر ، وصال ، ميني ، خوشحالي، سولي او خندا لنډۍ وايو...

د شپې او کټ له پاره يې داسې وړانديز کړی دی: په نيمه شپه کې د نيمې شپې او کټ لنډۍ، راځئ چې څوک به ډيرې وليکي: راشه په کټ راسره کينه

په صراحي غاړه مې واړوه لاسونه په بل ځای کې لولو:

د لنډۍ مينه والو سترې مه شئ. راځئ د روژې، شب قدر او اختر لنډۍ وليکو:

لکه شب قدر رابنکاره شه

لکه اختر راباندې واچوه لاسونه

صبر کوه اختر به راشي

موره روژې د صداقت نيولي دينه

پوښتۍ مې ماتې شوې يارۍ کې

مورته بانه کرمه چې برېښ کوي مينه

د مرگونو په مناسبت لنډۍ:

کله داسې هم پېښ شوي دي چې دوی د چا د مړينې په خاطر هم يوه نيمه لنډۍ ايښي ده. د مثال له پاره د پسرلي صاحب د مرگ له په خاطر لومړی دا لنډې جملې او بيا يوه خوا شينونکې لنډۍ:

«په خواشينۍ سره مو خبر تر لاسه کړ چې د افغانستان د ادب د آسمان ځلانده ستوری او ستر انسان محمد صديق پسرلي له دې نړۍ سترگې پټې کړې دي...» (۴)

مرگي ظالم دی، په زړه سخت دی

د پانو شمېره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ

د پښتنو له بن نه ځانگي غوڅوینه
دلته هم یو څو نوي او زري لنډی:

ځوانان يې گور ته روان کړي
میندې يې ناستې په سر خاورې بادوینه

گورونه سم جوړ کړی عالمه
د پکتیکا وړوکی نازک دي خور به شینه

آیید په لاس درته ولاړ يم
چوپه خوله راشه گاونډیان به خبر شینه

په خوله دي لاس کېږده لالیه
فېسبوک کې گرځي شیطانان رسوا به شونه

دا دی څو ورځي انتظار يم
چوپه خوله راشه غمازان به خبر شینه

لکه اختر را باندي راشه
لکه ماشوم به درته ډیر خوشاله شمه

دهجرت تورو تور شپوکی
مخ دي ډیوه زه به تتياري رڼا کومه

خلکو زري ياری تازه کړي
ما ته د نوي ياری غم جوړ کړ مینه

د سهار لمونځ په تیموم کړه
چی د سرو شونډو خوند دي خوله کې پاتي شینه

خوله مي پرون اخيستی خلکو
پر شونډو نن ژبه وهم مزه کوینه

ياري د خوار پتي غله ده
کله چارک شي کله وکړي خروارونه

کور دي له هسکو غرو پنا دی
زه واوره نه يم چی په غرو در جگه شمه

په آخرت به سترگي غوړم
په دي دنيا خو راته نه شته علاجونه

ستا د راتلو لوظ میرات شه
زه دي د گوتو په شمارلو ستري کر مه

حسن دي کم ظلم دي زیات دی
خلک د حسن مطابق ظلم کوینه

نور بیا

د پانوی شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ